

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania K. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Bielsku-Białej
o zwrot nienależnie pobranego zasiłku chorobowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 stycznia 2024 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od postanowienia Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej
z dnia 14 września 2022 r., sygn. akt VI Ua 32/21,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej postanowieniem z dnia 14 września 2022 r. w sprawie z odwołania K. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Bielsku - Białej w przedmiocie zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego, umorzył postępowanie apelacyjne.

Sąd Okręgowy wskazał, że na rozprawie w dniu 27 stycznia 2022 r. pełnomocnik ubezpieczonej K. P. wniósł o zawieszenie postępowania na zgodny wniosek stron, na które pełnomocnik ZUS w piśmie procesowym z dnia 17 lutego 2022 r. wyraził zgodę. Wobec powyższego postanowieniem z dnia 28 lutego 2022 r. zawieszono postępowanie na podstawie art. 178 k.p.c. Z uwagi na to, że do dnia 28 sierpnia 2022 r. nie został zgłoszony wniosek o podjęcie postępowania, Sąd Okręgowy w myśl art. 182 § 1 pkt 2 k.p.c. umorzył postępowanie apelacyjne.

Od powyższego postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła odwołująca się, zaskarżając je w całości. Skargę kasacyjną oparła na naruszeniu prawa procesowego, mającego istotny wpływ na wynik sprawy: art. 182 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 178 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., przez przyjęcie, że postanowienie o zawieszeniu postępowania zostało wydane na zgodny wniosek stron, co w związku z upływem sześciu miesięcy od daty jego wydania stanowiło przyczynę uzasadniającą umorzenie postępowania apelacyjnego wobec braku wniosku o podjęcie postępowania którejkolwiek ze stron, podczas gdy faktyczną podstawą wydania postanowienia o zawieszeniu było złożenie skargi kasacyjnej w sprawie dotyczącej wysokości podstawy wymiaru składek osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą rzutujące na zasadność prowadzenia postępowania w sprawie o zwrot nienależnie pobranych świadczeń.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w innym składzie oraz orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym o kosztach zastępstwa procesowego. Jednocześnie wniosła o uchylenie w trybie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. postanowienia o odmowie przywrócenia terminu do złożenia wniosku o podjęcie postępowania z dnia 21 października 2022 r., zarzucając mu naruszenie art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 169 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wniosek pełnomocnika skarżącej o przywrócenie terminu jest nieuzasadniony, podczas gdy pełnomocnik bez swojej winy nie złożył w terminie wniosku o podjęcie postępowania apelacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. W uzasadnieniu wniosku skarżąca podniosła, że decyzją z dnia 6 czerwca 2019 r. ZUS wydał decyzję obniżającą podstawę wymiaru składek skarżącej za miesiąc luty 2018 r. z kwoty 11.705,50 zł do kwoty 630,00 zł. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej oddalił odwołanie skarżącej wyrokiem z dnia 28 listopada 2019 r., VI U 1191/19. Skarżąca wniosła apelację, którą oddalił Sąd Apelacyjny w Katowicach, III AUa 715/20. Wyrok ten skarżąca zaskarżyła skargą kasacyjną. Jednocześnie organ rentowy wydał decyzję z dnia 8 lipca 2019 r., zobowiązującą skarżącą do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku

chorobowego za okres od 8 marca 2018 r. do 12 czerwca 2018 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od 13 czerwca 2018 r. do 11 czerwca 2019 r. w łącznej kwocie 117.003,64 zł. Decyzja ta została zaskarżona odwołaniem, a Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej oddalił odwołanie wyrokiem z dnia 24 września 2021 r., V U 263/19. Skarżąca wniosła apelację do Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej, VI U 32/21. Skarżąca stwierdziła, że o zawieszenie tego postępowania do momentu rozpoznania skargi kasacyjnej wniosła strona na rozprawie w dniu 27 stycznia 2022 r., a Sąd drugiej instancji zawiesił postępowanie nie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., a na podstawie art. 178 k.p.c., co rzutowało na termin umorzenia postępowania z urzędu, bowiem gdyby nie upływ sześciomiesięcznego terminu wynikającego z art. 182 § 1 pkt 2 k.p.c., nie doszłoby do umorzenia postępowania z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie odwołująca się wywiodła skargę kasacyjną od postanowienia o umorzeniu postępowania apelacyjnego.

Zauważyć zatem należy, że art. 398¹ § 1 k.p.c., odnoszący się do dopuszczalności skargi kasacyjnej w postępowaniu cywilnym, ogranicza zaskarżalność orzeczeń kończących postępowanie w sprawie tylko do dwóch rodzajów postanowień sądu drugiej instancji, a mianowicie postanowień w przedmiocie odrzucenia pozwu oraz umorzenia postępowania. W związku z powyższym skarga kasacyjna nie przysługuje od innych postanowień sądu drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2016 r., I CZ 43/16, LEX nr 2103706; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2022 r., III CZ 12/22, LEX nr 3303284).

Ponadto zwrócić należy uwagę na to, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego za utrwalone można uznać stanowisko, zgodnie z którym postanowienie sądu drugiej instancji o umorzeniu postępowania apelacyjnego nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 marca 2013 r., III CZ 12/13, LEX nr 1331313; z dnia 7 listopada 2013 r., V CZ 53/13, LEX nr

1391710; z dnia 25 września 2014 r., II CZ 45/14, LEX nr 1532736; z dnia 9 grudnia 2014 r., V CSK 311/14, LEX nr 1551681; z dnia 24 kwietnia 2015 r., II CZ 14/15, LEX nr 1744197; z dnia 9 lipca 2015 r., I CZ 62/15, LEX nr 1766002; z dnia 15 lutego 2018 r., I CZ 17/18, LEX nr 2486188; z dnia 18 kwietnia 2018 r., IV CZ 17/18, LEX nr 2498015; z dnia 25 czerwca 2019 r., I CZ 41/19, LEX nr 2691532; z dnia 4 września 2019 r., II UZ 23/19, LEX nr 2738653; z dnia 1 lutego 2023 r., III UZ 35/22, LEX nr 3521856).

Jak wskazuje się w orzecznictwie umożliwienie zaskarżenia postanowień o odrzuceniu pozwu i umorzeniu postępowania skargą kasacyjną wynika z tego, że postanowienia te zamykają drogę do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2020 r., II CSK 70/20, LEX nr 3147686). Jeżeli do zawieszenia doszło w toku postępowania apelacyjnego, umorzenie nie dotyczy postępowania w całości, lecz tylko postępowania apelacyjnego, zainicjowanego wniesieniem środka odwoławczego, chyba że chodzi o sprawy o unieważnienie małżeństwa, rozwód i o ustalenie nieistnienia małżeństwa, w których umarza się postępowanie w całości, co implikuje konieczność uchylecia wyroku sądu pierwszej instancji. Umorzenie postępowania przed sądem drugiej instancji powoduje więc co do zasady uprawomocnienie się zaskarżonego orzeczenia sądu pierwszej instancji. Postępowanie nie kończy się wtedy zatem bez merytorycznego osądu żądania, strony uzyskują merytoryczne orzeczenie odpowiadające ich konstytucyjnemu prawu do rozstrzygnięcia o istocie sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), nie dochodzi natomiast jedynie, na skutek bezczynności stron, do merytorycznego rozpoznania złożonego środka zaskarżenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2020 r., II CSK 70/20, LEX nr 3147686).

W okolicznościach niniejszej sprawy brak było również podstaw do rozważenia przez Sąd Najwyższy ewentualnej konwersji czynności procesowej dokonanej przez pełnomocnika odwołującej się, a więc potraktowania wniesionej przez niego skargi kasacyjnej jako zażalenia.

Na marginesie wskazać można, że w sprawie Sąd drugiej instancji wbrew podnoszonej przez skarżącą argumentacji zawiesił postępowanie na zgodny wniosek stron. Powyższe wynika z protokołu rozprawy apelacyjnej z dnia

27 stycznia 2022 r. (k. 116 a.s.), na której pełnomocnik ubezpieczonej, po odmowie przez Sąd zawieszenia postępowania z uwagi na wniesioną w innej sprawie skargę kasacyjną, złożył wniosek o zawieszenie niniejszego postępowania na zgodny wniosek stron, a Sąd zwrócił się do organu rentowego, czy wyraża zgodę na takie zawieszenie. Organ rentowy taką zgodę wyraził (k. 122 a.s.), Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 28 lutego 2022 r. na podstawie art. 178 k.p.c. postępowanie zawiesił.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną.

[SOP]

(r.g.)